

Sertificēta dabas eksperta atzinums
 par smilts, smilts – grants ieguves nekustamajā īpašumā "Jaunjurģi", Smārdes pagastā,
 Tukuma novadā, kadastra Nr. 9082 012 0016, zemes vienībās ar kadastra apzīmējumu 9082 012
 0016 un 9082 012 0069, 12,12 ha platībā ietekmi uz īpaši aizsargājamām sūnu, vaskulāro augu
 sugām, Eiropas Savienības nozīmes un Latvijā īpaši aizsargājamiem biotopiem, kā arī
 rekomendācijas ietekmju mazināšanai

Eksperts	Ieva Rove
Eksperta sertifikāta Nr., derīguma termiņš, jomas	Nr.043 , sertifikāta derīguma termiņš 05.07.2019. – 04.07.2024. Jomas: vaskulārie augi, sūnas; meži un virsāji, purvi, zālāji, stāvoši saldūdeņi, tekoši saldūdeņi, jūras piekraste, iesālūdeņi, alas, atsegumi un kriptenes
Atzinumā izvērtētās sugu/biotopu grupas	Vaskulārie augi, sūnas, meži un virsāji, zālāji, stāvoši saldūdeņi, tekoši saldūdeņi
Apsekošanas datums	2022. gada 24.maijs un 06.augusts
Ziņas par laika apstākļiem, apsekošanas ilgumu, platību, metodi	- laika apstākļi - piemēroti apsekošanai, veģetācijas sezona; laika apstākļi bez nokrišņiem, redzamība laba, attiecīgi – bija iespējams apsekot plānotās darbības platību ~12 ha (ar rozā līniju 1.pielikumā) un tai tieši piegulošās platības līdz 300 m attālumā; kopējais apsekošanas ilgums – 5 stundas; plānotā karjera teritorija apsekota, ieejot katrā platībā, kas ortofoto kartē veido atsevišķi nodalāmu krāsojuma toni, apsekots teritorijas perimetrs, kā arī gūts priekšstats par tieši piegulošajām platībām; kopējā apsekotā platība ~30 ha; apsekošanas laikā vērsta uzmanība uz plānotās darbības teritorijas kontaktjoslām; - izvērtēta informācija (situācija uz 04.09.2022.) Dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" https://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/dabas_datu_parvaldibas_sistema_ozols/ un vizualizēta 1. pielikumā; - teritorijas apsekošanas laikā izvērtēta īpaši aizsargājamo sūnaugu un vaskulāro augu sugu ¹ sastopamība, novērtēta apsekotās platībās atbilstība ES nozīmes biotopiem saskaņā ar metodiku ² , Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu veidiem ³ un īpaši aizsargājamo augu sugu

¹ LR Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”

² Auniņš A. (red.), 2013. Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. precizēts izdevums. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 360 lpp.; aktuālie ES nozīmes biotopu apraksti: https://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/vides_monitoringa_programma/#apraksti

³ LR Ministru kabineta noteikumi Nr.350 „Par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” (20.06.2017.)

	atradnes ⁴ . Augu sugu latviskie nosaukumi rakstīti pēc enciklopēdijas "Latvijas Daba" (Kavacs, 1998), latīniskie nosaukumi rakstīti pēc "Latvijas vaskulāro augu flora" taksonu saraksta (Gavrilova, Šulcs, 1999). Veikta apsektās teritorijas fotofiksācija.
Aizsardzības statuss	Atbilstoši Dabas datu pārvaldības sistēmas OZOLS informācijai, paredzētās darbības vietā nav reģistrētas dabas vērtības (1.pielikums). Tiešā tuvumā plānotās darbības teritorijai arī nav reģistrētas dabas vērtības. Tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija, <i>Natura2000</i> teritorija "Ķemeru Nacionālais parks" atrodas vismaz 6,5-7 km uz austrumiem, ziemeļaustrumiem no plānotās darbības teritorijas, ārpus sagaidāmās ietekmes zonas. Tuvākie Eiropas Savienības nozīmes biotopi: 9020* Veci jaukti platlapju meži, 91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži, 6270* Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, atrodas vismaz 1 kilometra attālumā uz ziemeļiem, ziemeļaustrumiem no plānotās darbības teritorijas ārējās malas. Plānotās darbības platība neskar virszemes ūdeņu aizsargjoslas (1. pielikums).
Atzinuma sniegšanas mērķis	Informācijas sagatavošana par plānotās darbības – smilts, smilts – grants karjera ierīkošanas ⁵ , iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām sūnu un vaskulāro augu sugām, ES nozīmes un Latvijā īpaši aizsargājamiem biotopiem, ietekmes uz vidi vērtējuma vajadzībām, kā arī rekomendācijas par sagaidāmo ietekmju mazināšanu, tādas sagaidāmas.

1. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts, arī informācija par teritorijas reljefu un mikroreljefu, hidroloģisko režīmu, sastopamajiem biotopiem un attiecīgās grupas sugām, kā arī apsaimniekošanu (arī informāciju par teritorijas vēsturisko apsaimniekošanu, ja tāda zināma), norādot dabisko, daļēji dabisko un antropogēnas izcelsmes platību īpatsvaru

Apsektā teritorija atrodas Kurzemē, uz dienvidaustrumiem no apdzīvotas vietas Tukums, "Jūrmalas" lidostai piegulošās lauksaimniecības zemēs (1.pielikums); Austrumkursas ainavzemē, kas ietilpst augstieņu grupā, ainavapvidū - Vidusabavas ielieces ārines malā⁶; Rietumlatvijas ģeobotāniskajā rajonā⁷, tuvu Piejūras ģeobotāniskajam rajonam.

Plānotās darbības teritorijas reljefs ir līdzens, arī tieši piegulošās platības ir līdzenas. Uz ziemeļaustrumiem tālāk esošā karjera platība ir izrakņāta un to ieskauj un fragmentē segkārtas vaļņi un karjeru malu nogāzes. Piegulošajās platībās valdošās ir atklātas un līdzenas lauksaimniecībā

⁴ LR Ministru kabineta noteikumi Nr.396 „Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (14.11.2000.)

⁵ Detāls plānotās darbības apraksts tiek sniegts Ietekmes uz vidi izvērtējuma tekstā, kura pielikums ir konkrētais atzinums.

⁶ Latvijas daba, 1. Enciklopēdija. Rīga, 1994. 255.lpp.

⁷ Latvijas daba, 2. Enciklopēdija. Rīga, 1995. 255.lpp.

izmantotas platības. Atbilstīgi, arī uz rietumiem esošā lidlauka teritorija ir līdzena. Nelielus lokālus ieslēgumus apkārtņē veido viensētas un to pagalmi. Augšanas apstākļi ir mēreni mitri.

Kā jau iepriekš aprakstīts, plānotās darbības teritorijas reljefs ir līdzens, apkārtņē esošās karjeru platības ir izrakņātas un uzskatāmas par antropogēni pārveidotām un ietekmētām. Lokālu mikroreljefu plānotās darbības teritorijā veido arumi, piegulošo teritoriju mikroreljefu veido arumi, tehnoloģiskie ceļi, lokāli sekli grāvji. Plānotās darbības teritorijas dienvidu daļā atrodas atsevišķas ēkas (1.pielikums), tālāk uz dienvidiem arī viensēta ar palīgēkām ar pagalmu, kurā atrodas arī koki un krūmi. Plānotās darbības teritorijā dominē lauksaimniecībā izmantotas zemes, apsekošanas laikā – rapšu tīrums. Piegulošās teritorijas arī veido aramzemes un tīrumi. Plānotās darbības teritorija vairāk kā atrodas vidēja mitruma augšanās apstākļos.

Plānotās darbības teritorijā dominē apsaimniekotas lauksaimniecības zemes veidojot ~95 % no apsekotās platības, kuru varētu pieskaitīt kopumā semi-naturāliem jeb cilvēka ietekmētiem un daļēji pārveidotiem atklātu lauksaimniecības zemju biotopiem, ~5% no apsekotās teritorijas veido viensētu apbūve ar pagalma apstādījumiem. Dabisku jeb savvaļīgu platību apsekotajā teritorijā un tās tiešā tuvumā nav.

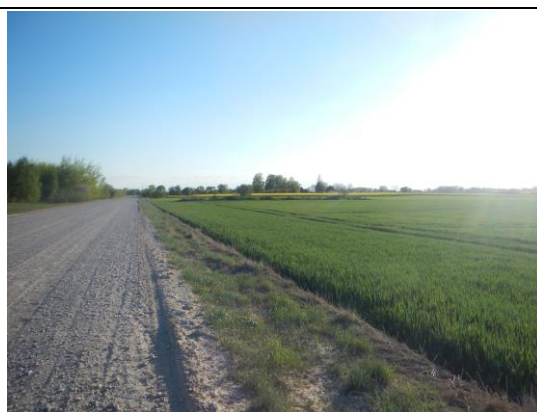
Plānotās darbības teritorijas dienvidu daļā, pagalma apstādījumos ir atsevišķi krūmi un to grupas, kā arī atsevišķi koki un to grupas. Dižkoki nav reģistrēti.

Plānotās darbības teritorijā nav sastopamas dabiskā augāja veidotas augu sabiedrības, atsevišķas kultivētu zālāju sugas atrodamas ceļmalā; jo apsekoto teritoriju veido aramzeme un rapšu lauks. Tā ir pārveidota.

Plānotās darbības teritorijas dienvidu robeža piekļaujas viensētu apbūvei un atklātām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, rietumu un ziemeļaustrumu robeža piekļaujas un turpinās kā atklātas lauksaimniecībā izmantojamās platības; ziemeļu robeža piekļaujas ar žogu norobežotai lidlauka teritorijai, savukārt relatīvi īso dienvidaustrumu robežu veido vietējas nozīmes grantēta ceļa ceļmala.

Skats uz apsekotās teritorijas dienvidaustrumu, dienvidu robežu.

Skats uz apsekotās teritorijas dienvidaustrumu robežas posmu, kam piekļaujas vietējas nozīmes grantēts ceļš.

Skats uz apsekotās teritorijas ziemeļaustrumu robežu un ziemeļu robežu – kurai piekļaujas Jūrmalas lidostas žogs.

Plānotā darbība un esošās ietekmes

Plānotās darbības vieta atrodas Tukuma novada Smārdes pagastā, ārpus apdzīvotām vietām, dominējoši lauksaimniecības zemēs viensētu ieslēgumiem.

Saskaņā ar atzinuma Pasūtītāja sniegto informāciju, derīgā izrakteņa ieguvī paredzēts veikt ar atklāto derīgo izrakteņu ieguves, paredzot ieguvī veikt tikai virs gruntsūdens līmeņa bez ūdens līmeņa pazemināšanas.

Plānota pievadceļa ierīkošana materiāla tālākai transportēšana pa esošo vietējas nozīmes grantēto ceļu apsekotās teritorijas dienvidaustrumu malā. Transporta un tehnikas vienības paredzēts novietot ieguves laukuma austrumu pusē tuvāk pievadceļam, kur paredzēts izvietot visu nepieciešamo infrastruktūru. Žogu uzstādīšana nav paredzēta. Pēc un paralēli derīgo izrakteņu ieguvei teritoriju paredzēts rekultivēt.

Plānotās darbības vietas atrodas plašākā derīgo izrakteņu un ieguves ietekmētā areālā, par ko liecina apkārtnē esošie karjeri. Šajās atradnēs ieguves darbus veic/ir veikuši vairāki komersanti, ievērojot, ka izstrādātie un esošie karjeri nav savā starpā savienoti – tie viens otram tieši nepieklaujas, tad nav izveidojies derīgo izrakteņu ieguves ietekmēta platība – areāls.

Pirms plānotās darbības atmežošanas nav nepieciešama, jo apsekoto platību veido aramzeme – rapšu lauks.

2. Īss piegulošās teritorijas raksturojums

Plānotās darbības teritorija un apsekotā piegulošā platība ~300 m platā joslā atrodas vidēja mitruma līdzenās, atklātās platības ar atsevišķām viensētām un to pagalmiem.

3. Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums

Apsekotajā **plānotās darbības teritorijā** (1. pielikums) un tai tieši piegulošajās platībās nav reģistrētas īpaši aizsargājamās sūnu un vaskulāro augu sugas.

Apsekotās plānotās darbības teritorijas platības, jo īpaši tajā veiktās lauksaimniecības aktivitātes ir būtiski pazeminājušas vietas piemērotību retu un īpaši aizsargājamu sūnaugu un vaskulāro augu sugu pastāvēšanai gan apsekošanas laikā, gan – pārskatāmā nākotnē.

4. Konstatētie Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamie biotopi, biotopi ar specifiskām izplatības īpatnībām Latvijā un konstatēto biotopu kvalitāte, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī

esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums

Apsekotajā teritorijā un tai tieši piegulošajās platībās nav reģistrēti Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamie biotopi^{5;6;11}.

Vērtējot pēc maksimālā piesardzības principa, plānotās darbības teritorijai piegulošajās un pietuvojošajās platībās ~300 m platā joslā, arī nav atrasti ES un/vai Latvijā īpaši aizsargājami biotopi.

Tuvākie ES nozīmes biotopi: 9020* Veci jaukti platlapju meži, 91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži, 6270* Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, atrodas vismaz 1 kilometra attālumā uz ziemeļiem, ziemeļaustrumiem no plānotās darbības teritorijas ārējās malas, ārpus plānotās darbības ietekmes zonas.

5. Citas apsekotās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, dižkoki, veci koki, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes

Citas apsekotās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, dižkoki, veci koki, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes nav reģistrētas.

Lokāla nozīme ir plānotās darbības vietai uz dienvidiem tuvāk esošās viensētas pagalma kokiem, kuri tiks saglabāti kopā ar ēkām un pagalmu arī īstenojot plānoto darbību.

6. Pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa

Ievērojot, ka plānotās darbības vietā un tās tiešā tuvumā, kā arī ~300 m platā joslā ap to nav reģistrētas dabas vērtības – Latvijā īpaši aizsargājamās sūnu, vaskulāro augu, biotopu atradnes, nav reģistrēti dižkoki; kā arī nav reģistrētas citas ainaviskas vai zinātniski nozīmīgas vērtības, tad nav formulējami nosacījumi šādu vērtību aizsardzībai.

7. Secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai

7.1. Ietekme karjera paplašināšanas un ekspluatācijas laikā

Izveidojot karjeru mērķa – plānotās darbības platībā, netiks ietekmētas Latvijā īpaši aizsargājamās sūnaugu, vaskulāro augu sugas, kā arī netiks ietekmēti ES nozīmes un/vai Latvijā īpaši aizsargājami biotopi. Kamēr, mērķa platībā tiks veikta pilnīga esošā augāja noņemšana, lokālā mikroreljefa un reljefa mainīšana – lokāli tiks palielināta esošo karjeru kopplatība – tiks izveidots lokāls, fragmentējošs atvērums, līdz ar to – tiks palielināts antropogēno platību kopējais apjoms. Ietekme uz hidroloģiju, kas saistāma ar virszemes – augāja veidojošo zemes slāni, sagaidāma niecīga,

hidroģeoloģija ir ārpus ekspertes kompetences, un ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros tiek vērtēta atsevišķi.

Karjera ierīkošanas un izstrādes laikā būs troksnis un putekļi. Pētījumi par trokšņa ietekmi uz augāju pasaulē notiek, bet tie nav konkrēti zinātniski piemērojami konkrētā atzinuma ietvaros.

Atradnes izstrāde notiks bez gruntsūdeņu atsūkņēšanas vai novadīšanas paštecē, tādējādi ļaujot izstrādāt iegūstamo materiālu ar iespējami mazāku ietekmi uz piegulošajām teritorijām.

Tiks radīta lokāla karjera apsaimniekošanas infrastruktūra, sadzīves un bioloģiskie atkritumi. Pastāv lokāli piesārņojuma ar degvielu un smērvielām riski.

Tiešā tuvumā plānotās darbības vietai atrodas viensēta.

Troksni un putekļus atklātā vidē neslāpēs augājs (mežs, piemēram). Trokšņu un citu ārēju fizikālo ietekmju samazināšanai gar ieguves laukuma malām var tikt veidots un uzturēts augsnes un segkārtas vaļnis, kas kalpos kā mākslīga barjera negatīvo ietekmju izplatībai apkārtnē.

Iespējama esošo ceļu kvalitātes ietekmēšana, ko noteiks to izmantošana, jo lokāli sagaidāma transporta plūsmas palielināšanās derīgo izrakteņu ieguvei paplašinoties, attiecīgi – palielināsies trokšņu līmenis.

Lokāli tiks ietekmēta ainava – radot lielāku lokālo antropogēno slodzi, piesātinājumu.

Avāriju riski kopējie palielināsies, kas mazināmi ar normu ievērošanu un sagatavošanos avārijām.

Jauna karjera ierīkošana lokāli var radīt lielāku kumulatīvo negatīvo ietekmi uz vidi kā tādu. Jānorada, ka atradnes apkārtnē apsaimnieko dažādi to apguvēji, ierīkojot infrastruktūru – pievadceļus, vaļņus, vārtus u.c., kas kopumā ir sadrumstalojis teritorijas vizuālo izskatu, radot stihisku un haotisku iespaidu.

Lai samazinātu kopējo izrakņāto, izstrādāto un daļēji izstrādāto platību ietekmi uz vidi kopumā, ieteicams sagatavot vienotu rekultivācijas plānu, pēc iespējas atjaunojot ar veģetāciju klātas platības, izlīdzinot vismaz daļu no sastumtajiem segkārtas vaļņiem un karjeru nogāzēm. Šādi tiktu pakāpeniski harmonizēta situācija, un samazināta kopējā ietekmi uz vidi, ko patreiz veido izrakņātās platības, kas lielākajā to daļā nav klāta ar augāju.

7.2. Priekšlikumi ietekmes mazināšanai uz aizsargājamiem biotopiem, sugu dzīvotnēm

Rekomendācija, ja tiek pieņemts lēmums par karjera paplašināšanu, pēc iespējas ir jāsamazina antropogēnās platības bez ūdens un/vai augāja seguma, proti – tiklīdz kāda karjera daļa tiek izstrādāta, tad veicama pārdomāta tās rekultivācija, neatstājot ilglaicīgi atsegtu substrātu relatīvi lielās platībās.

Secinājumi

Plānotās darbības teritorija

Ja tiek akceptēta plānotā karjera ierīkošana, tad rekomendēju:

Atzinums sagatavots uz 8 (astoņām) lappusēm.

Pielikumā:

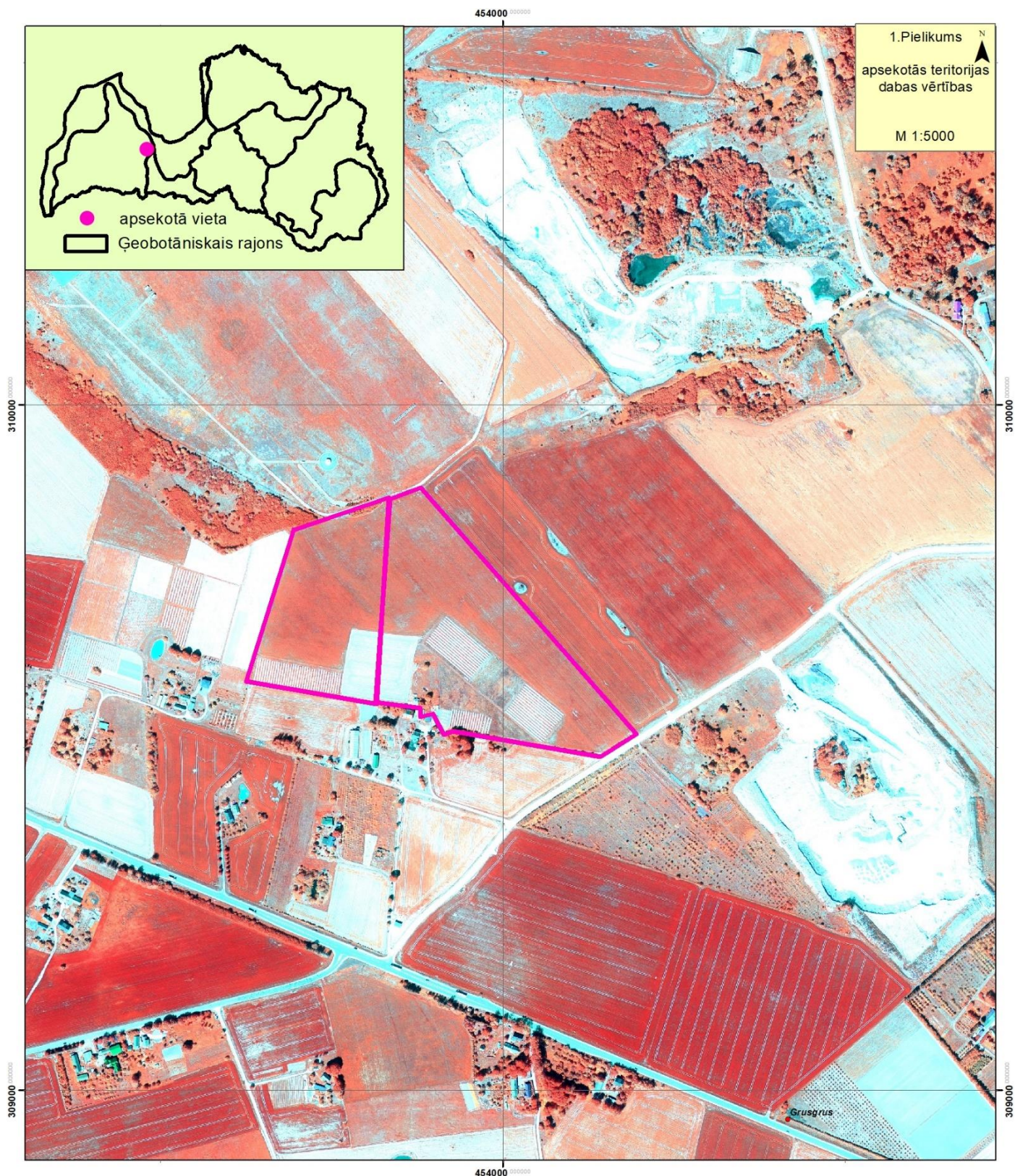
1. Apsektās teritorijas dabas vērtību shēma M 1:5000 uz vienas (1) A3 lapas.

Ieva Rove

Tālrunis: +371 25495552

e-pasts: rove@alumni.lu.lv

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

Apzīmējumi

— apsektā platība,
plānotās
darbības teritorija

• DAP DDPS Ozols atzīmētās
nozīmīgu Sugu atradnes, sugas
nosaukums latīniski slīprakstā

▨ DAP DDPS Ozols atzīmētās
nozīmīgu Sugu atradnes (laukumi),
sugas nosaukums latviešu valodā

▨ DAP DDPS Ozols atzīmētie
Eiropas Savienības nozīmes
biotopi, poligonā centrā
norādīts biotopa kods